

Vēstures posmi

Jarlun/Tubo din.

1) 7.- 9.gs. (*agrākā izplatība jeb agrākie tulkojumi*):
Thonmi Sambhota (7.gs.), gupta raksts, nereformētā
budisma tradīcija **Ninmapa**

2) 10.-12.gs. (*vēlākā izplatība jeb vēlākie tulkojumi*),
daļēji reformētās tradīcijas **Sakjapa, Kadampa** un **Kagjupa**

Budisma mācības attīstība

- **Šāntirakšita** (tib. Živacho), 760.g.
Madhjāmikas un Mahājānas mācība, Nālandas klostera
univ.
- **Padma Sambhava** no Uddijānas (*Guru Rinpoče*)
Vadžrajānas lielmeistars

Klosteris Samje (769.g.):

Izkārtojums (atbilstoši budistu pasaules modelim):

- *centrā*: galvenais templis (Meru kalns)
- *pa labi un pa kreisi*: saules un mēness tempļi
- *uz 4 debess pusēm*: 12 tempļi (4 kontinenti un 4x2 blakus kontinenti)
- *4 starp debess pusēs*: 4 stūpas 4 pamatkrāsās (balts, sarkana, zaļa, melna)
- *mūris* (dzelzs kalnu josla, kuri apjož visu pasauli) ar *108 mazākām stūpām*

792.- 794.g. Samje debates

- **Kamalašīla** no indiešu puses, pakāpeniskā apgaismība
(*lamrim - pakāpeniskais ceļš*)
- **Hešans Mahājāna** no ķīniešu puses, pēkšņā apgaismība

Četras galvenās Tibetas budisma tradīcijas

- Nīnmapa (Padma Sambhava), 7.gs.
- Sakjapa (Sakja Pandita, Phakpa), 11.gs.
- Kagjupa (Marpa, Milarepa), 11.gs.
- Gelukpa (Dzokhapa), 14.-15.gs.

Citas skolas

- Kadampa (Atīša, Dzomtonpa), 11.gs.
- Džonarpa (Taranātha) 16.gs.
- Rimepa (bez sektas) 19.gs.

Galvenās Tibetas budisma tradīcijas

Ninmapa (*vecā skola*)

Padma Sambhava (7.gs.)

<u>sūtra</u> jeb cēloņa ritenis	1. klausītāji (<i>śrāvaka</i>)	ཉན་ཐོས་པ་
	2. paštapušie budas (<i>pratjekabuda</i>)	རང་སངས་རྒྱས་
	3. apgaismības būtnes (<i>bodhisattva</i>)	བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་
<u>ārējās tantras,</u> kuras balstās uz meditāciju un tikumīgu uzvedību	4. krijatantra	
	5. čarjatantra	
	6. jogatantra	
<u>iekšējās tantras,</u> kuras ved uz <i>lielo pilnību</i> (dzočhen)	7. mahajoga	
	8. anujoga	
	9. atijoga	

Terma (slēptie raksti), no 12.gs.: [Nima Ozers](#), [Ratna Linpa](#) u.c.

Sakjapa (*pelēkā zeme*)

dibin. **Dzokmi Locava**

Sakja klosteris 1073.g.

Končhoks Gjelpo

Sakja Pandita (Kunga Gjalcens 1182-1251)

Phakpa (Dzomgons Čhogjalcens 1235-1286):

Visskaidrākais, kas katram jāzina.

3 novirzieni: **Norpa, Kungapa, Charpa**

Kagjupa (*vārdu līnija*)

• **Khjunpo** (1002-1064)

mācības pamatidejas no debesu dievietēm Dākinī.

• **Tīlopa** no Bengāles (apm. 975)

mācība no zibens spērēja dieva Hevadžras.

Nāropa (1016-1100),

Mārpa (1012-1096), **Milarepa** (1040-1123),

Dakpa, Rečunpa, Phakmo Dzupa u.c.

Dziguna klosteris (dibin. 1179)

Kagjupa prakses

- iekšējā karstuma radīšana
- mahamudra (lielais zīmogs)
- termu atklāšana
- mirušo prakses (piem., phova rituāls)

Gelukpa (*tikumīgo skola*)

Dzonkhapa (1357-1419), Dalailama un Pančhenlama